

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA LÍBEZNICE,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU**

ŠVP pro školní družinu je přílohou ŠVP ZV „Naučit se v životě si poradit“

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA LÍBEZNICE,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

„Člověk musí vyhledávat radost a každý den mít nějakou“

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro školní družinu

Údaje o škole: Základní škola a Základní umělecká škola Líbeznice,
příspěvková organizace
Měšická 322
250 65 Líbeznice

ředitelka školy: Mgr. Ivana Pekárková
e - mail: pekarkova@zslibeznice.cz
fruhaufova@zslibeznice.cz

tel.: 283 981 085 – ředitelka školy
773 770 905 – školní družina

Zřizovatel školy: Obec Líbeznice
Mělnická 43
250 65 Líbeznice

tel.: 283 981 058

Platnost dokumentu od: 1. září 2017

Číslo jednací: č. j. ŘZŠ 254/2017

podpis ředitelky:

razítko školy:

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina se ve své činnosti řídí vyhláškou MŠMT č. 74/05Sb.

Činnost školní družiny vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro aktivní odpočinek žáků po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky 1. až 3. ročníku, přípravné třídy a žáky ze skupinové integrace.

Kapacita naší školní družiny je 450 dětí. Žáci jsou zařazeni do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků.

Prostory určené pro školní družinu se nacházejí v ZŠ, v Rondelu (pavilon I. stupně). K pobytu venku je využívána školní zahrada, prolézačky, atletický ovál na Duhovce, multifunkční hřiště a v zimních měsících lze na školní zahradě sáňkovat. Pobyt na školní zahradě je žákům zpestřován různými kolektivními hrami.

2.1. Popis materiálních podmínek

Školní družina má k dispozici učebny vybavené nábytkem, stolky a židličkami. V některém oddělení je počítač.

Pro herní činnosti si mohou žáci vybírat stolní a deskové hry, hračky a stavebnice dle vlastního výběru. Vše je umístěno tak, aby si je žáci mohli brát i ukládat samostatně a vyznačit se v jejich uložení. V každém oddělení je část místnosti pokryta kobercem, kterého žáci využívají zejména ke hrám se stavebnicemi, při rozhovorech, besedách nebo při odpočinkových činnostech. Pro zájmové či rukodělné činnosti se používá ta část místnosti, která je vybavena stolky a židličkami.

Pro pobyt venku máme k dispozici školní zahradu, kde si žáci mohou vybrat ze sportovního náčiní (míče, švihadla, skákací gumy, obruče, prolézačky). Využíváme též interaktivní tabule, DVD, CD přehrávač, televizi. Pěstování čtenářských návyků zajišťujeme četbou knih.

Vychovatelky sledují další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné a technické činnosti.

2.2. Popis personálních podmínek

Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem žáka při volnočasových činnostech, které přímo či nepřímo řídí, navozuje, motivuje a hodnotí. Dovede projevovat vřelý vztah k žákům a umí vytvářet příznivé klima. Probouzí v žácích aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, chuť se dívat kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost žáků. Takové jevy pak přiměřeně oceňuje a chválí. Vychovatelka se snaží rozvíjet sociální kompetence důležité pro učení, zdravé sebevědomí, schopnost být sám sebou, přizpůsobit se životu v sociální skupině. Pokládá základy jednat v duchu základních lidských práv a etických hodnot. Pedagogické působení ve školní družině zajišťují vychovatelky.

2.3. Popis ekonomických podmínek

Školní družina je financovaná z prostředků získaných úplatou. Stanovení příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny je určen prováděcí vyhláškou č. 74/2005 Sb., zákona č. 561/2004 Sb.

Úplata ve školní družině se řídí aktuálním vnitřním předpisem ředitelky školy o poskytování úplaty ve školní družině, který je vyvěšen na veřejně přístupném místě v prostorách školní družiny. Vnitřní předpis ukládá zákonným zástupcům úplatu za školní družinu platit jednorázově. Splatnost je do 30. 9., úplata je vybírána v hotovosti v kanceláři školy, možná je i převodem na číslo účtu školy.

2.4. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Každá vychovatelka na začátku školního roku a před každými prázdninami provede poučení o bezpečnosti. Poučení zapíše do třídní knihy.

Žák nesmí svévolně opustit školní družinu bez vědomí vychovatelky.

Žáci navštěvující zájmový kroužek, odcházejí v určený čas (viz přihláška do školní družiny). Po skončení zájmového kroužku se někteří žáci vracejí zpět do školní družiny.

Žák je povinen chránit své zdraví i zdraví svých spolužáků.

Každý úraz, poranění, nehodu a nevolnost musí žák hlásit ihned vychovateli.

Při vzniku úrazu zapíše vychovatelka záznam do Knihy úrazů. Pokud si úraz vyžádá alespoň dvoudenní nepřítomnost nebo rodiče požádají o odškodnění, vyplní vychovatelka záznam o úrazu.

Žákům jsou zakázány všechny zdraví škodlivé činnosti.

Žáci, kteří navštěvují školní družinu, jsou chráněni před sociálně patologickými jevy a šikanou. Žáci se chovají při pobytu ve školní družině i mimo ni tak, aby neohrozili život, majetek svůj či jiných osob.

Žáky vedeme k vzájemnému respektu, přátelskému vztahu ke spolužákům a pracovníkům školy.

Na přístupném místě je zveřejněn vnitřní řád školní družiny.

2.5. Podmínky přijímání žáků a podmínky ukončování vzdělávání

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání pouze žákům školy. K pravidelné docházce do školní družiny jsou přijímáni žáci 1. až 3. ročníku, přípravné třídy a děti ze skupinové integrace na základě řádně vyplněné a odevzdané přihlášky. Podmínkou je i zaplacení úplaty za vzdělávání ve školní družině. O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.

Ukončení vzdělávání ve školní družině je vždy k 30. 6. příslušného školního roku. Předčasné ukončení docházky do školní družiny je možné:

1. na základě písemné žádosti zákonných zástupců žáka
2. při neplacení poplatku za školní družinu v uvedeném termínu
3. pokud žák opakovaně nedodržuje řád školní družiny.

V bodě 2. a 3. je o ukončení docházky do školní družiny alespoň 3 dny předem písemně informován zákonný zástupce žáka.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu školní družiny

3.1. Cíle vzdělávání

Dlouhodobé cíle: - zdravý životní styl - pečovat o tělesnou, duševní a společenskou pohodu žáků
- spolupráce s rodiči
- rozvíjet nadání žáků a touhu po poznání

Krátkodobé cíle: - jsou rozpracovány konkrétně po měsících v jednotlivých ročních plánech příslušných oddělení

Specifické cíle: - vychovávat ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky náměty pro volný čas

Obecné cíle:

1. rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení
2. osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí
4. vychovávat ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplnění volného času

1. cíl: rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení
- motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání
- rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi

2. cíl: osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sblížení

3. cíl: získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb

- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry, vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé)
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za své rozhodnutí zodpovídá

4. cíl: vychovávat ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplnění volného času

- pestrost, přiměřenost a vhodná motivace činností
- rozvíjení individuálních zájmů žáků
- spolupráce žáků při výběru činností

Jednotlivé vzdělávací cíle směřují k ucelenému rozvoji klíčových kompetencí:

1. Kompetence komunikativní – žák umí formulovat své myšlenky a názory, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně, umí naslouchat druhým, hodně reagovat, zapojovat se do diskuse. Využívá informační a komunikační prostředky.

2. Kompetence k řešení problémů – žák vnímá nejrůznější problémové situace, přemýšlí o nich, hledá vhodná řešení, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Snaží se problémy řešit samostatně.

3. Kompetence sociální a personální – žák umí pracovat ve skupině, podílí se na tvorbě pravidel soužití, respektuje druhé, napomáhá upevnování dobrých vztahů ve skupině, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí své jednání a chování.

4. Kompetence občanské – žák respektuje názor druhých, váží si ho, odmítá hrubé zacházení, je si vědom svých práv a povinností. Vnímá nespravedlnost, šikanu i agresivitu a dovede se jim bránit. Aktivně a tvořivě se zapojuje do všech aktivit. Váží si kulturního dědictví, má kladný vztah k přírodě a ochraně životního prostředí.

5. Kompetence k učení – žák si vybírá vhodné metody a efektivní způsoby učení, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané poznatky uplatňuje v další hře a učení, uvádí věci do souvislostí.

6. Kompetence k trávení volného času – žák se aktivně podílí na tvorbě plánu činností, umí nakládat se svým volným časem, umí si zvolit vhodnou činnost, má své vyhraněné zájmy a záliby, umí odmítnout nevhodné nabídky.

3.2. Formy vzdělávání

Pravidelná činnost – je dána měsíční skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru.

Příležitostné akce – přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standardní měsíční skladby činností, jsou vybírány dle aktuální nabídky.

Spontánní aktivity – zahrnují každodenní individuální klidové činnosti.

Odpočinkové činnosti – obsahují klidové činnosti (individuální hry, četba, poslech, uvolňovací cviky), výtvarné činnosti (rozdvíjíme fantazii a představivost, vedeme žáky k pracovním návykům), technická činnost (vedeme žáky k bezpečnému používání nástrojů a předmětů).

Rekreační činnosti – obsahují aktivní odpočinek, který kompenzuje jednostrannou zátěž během školního vyučování (např. vycházky na hřiště nebo v okolí školy, pořádání soutěží, rozvíjení motoriky – stavebnice).

Příprava na vyučování – zahrnuje především didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky z vyučování.

3.3. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Všichni přihlášení žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost se zúčastit zájmového vzdělávání ve školní družině a jsou plně integrováni do všech forem činností, pokud obsah, formy a metody odpovídají jejich potřebám a možnostem, je respektován Plán pedagogické podpory a Individuální vzdělávací plán s doporučenými podpůrnými opatřeními.

Podněcujeme a motivujeme žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a to zejména:

- individuálním přístupem
- využíváním poradenské pomoci školy
- konzultacemi s PPP
- využitím všech podpůrných opatření při seberealizaci žáka
- spoluprací s rodiči
- klidným a příjemným prostředím
- k těmto žákům mohou být přiděleni asistenti pedagoga.

Pro rozvoj talentovaných žáků školní družina nabízí další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

3.4. Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán je sestaven pro žáky 1. až 3. ročníku, přípravné třídy a děti ze skupinové integrace na dobu jednoletého vzdělávacího cyklu, obsahuje výběr možných činností, ze kterých je možno volit podle aktuálního složení žáků oddělení.

Činnost probíhá od září do června. Skladba zaměstnání je uzpůsobena věku žáků. Může být během roku změněna. Důležitá je motivace, individuální přístup ke každému žákovi a schopnost komunikace vychovatelky. Hodnocení činností probíhá formou rozhovoru, výstavky, ankety.

4. Obsah vzdělávání

4.1. Obecná charakteristika

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

Program výchovy a vzdělávání vychází ze ŠVP naší školy. Je určen pro žáky 1. až 3. ročníku, přípravné třídy a žáky ze skupinové integrace. Je vytvořen na základě polohy a

podmínek školy. ŠVP školní družiny je otevřený dokument, který se může doplnit nebo upravit dle nastalých změn.

4.2. Obsah školního vzdělávacího programu pro školní družinu

ŠKOLA ZÁKLAD ŽIVOTA aneb umím být už bez rodičů

- Země kouzel a kouzelných slůvek

- Škola
 - první dny ve škole
 - přivítání prvňáčků a seznámení žáků s prostory školní družiny a školní jídelny
 - seznámení s režimem a organizací školní družiny
 - poučení žáků o bezpečnosti při veškerých činnostech ve školní družině
 - poučení o bezpečnosti příchodu do školní družiny
 - přecházení na zájmové útvary
 - dodržování pravidel silničního provozu
 - cestička do školy
- Kamarádi
 - upevňování hygienických návyků
 - utváření sociálních vztahů mezi žáky v kolektivu
 - vytváření pozitivního klimatu školní družiny
 - osvojení si zásad správného chování a jednání s lidmi
 - vzájemná úcta
 - pravidla stolování
 - denní režim a jeho dodržování

KOUZLO PODZIMU aneb na léto jde stáří

- Země přátelství

- Čarování
 - barvy podzimu
 - malíř příroda
 - podzimní koláže
 - sběr a tvorba z plodů
 - básničky a písničky k danému tématu
 - drakiáda
 - letí, letí vlaštovka
 - orientace v okolí
 - týden plný tajemna
 - dýňobraní
 - vytváření dobrých vztahů

ZIMA, ZIMA JE VELIKÁ aneb čekáme tě Ježíšku

- Země fantazie

- Čas adventní
 - Čert a Mikuláš , veselé čertování
 - vánoční veselí
 - výroba vánočních dárků nejrůznějšími technikami,
 - vánoční tradice a zvyky
 - čtení a hudební aktivity na dané téma
 - vánoční cukroví
 - rozvíjení citových vztahů k rodičům, prarodičům, kamarádům a všem lidem
 - výzdoba školní družiny a přilehlých prostor
 - vánoční besídka s nadílkou.

- Zimní království
- noci dlouhé a dny krátké, zpestříme je pohádkou
 - sněhový sochař
 - radovánky na sněhu
 - masopust - tradice, zvyky, výroba masek
 - ochrana zdraví aneb my stonáme neradi - oblékání v zimě
 - nebezpečí úrazu
 - lidé a práce v zimě
 - příroda u nás a ve světě

AŽ JARO ZAŤUKÁ aneb zebe už jen trošičku

- Země přírody

- Jarní probouzení
- zimo, zimo jdi už pryč, dívej se pozorně
 - příroda se probouzí - rostliny, stromy, zvířátka a naše zahrádka
- Rozmanitost přírody
- aprílové počasí
 - lidové veselí a tradice - oslavy svátků jara, jarní koledy
 - výzdoba oddělení
 - výroba kraslic
 - kvízy, soutěže
- Dopravní tematika
- pozor, svítí červená
 - bezpečně na silnici, dobře viditelné oblečení
- Naše tělo
- vidím, slyším, mluvím
 - vím, co je tělu prospěšné a co mu škodí
 - péče o zdravé zuby
- Barevný svět

UŽ JDE LÉTO MEZI NÁS aneb chce to tělo do pohybu dát

- Země dovedností

- Tělo do pohybu dáme
- pohybové aktivity
 - zvládne dobře lézt, běhat, skákat i přes překážky
 - závodivé soutěže
 - švihadlová princezna
 - atlet školní družiny
 - pingpongový král
 - míčové soutěže
- Zábavná škola
- rozmarné malování
 - o krále stavbařů.
- Prevence úrazů
- důležitá telefonní čísla
 - ošetření drobných poranění
 - zásady první pomoci
 - nebezpečí venku - požáry, klíš'ata
- Moje maminka
- Den matek – výroba přáníček, dárečků pro maminky
 - úcta k člověku
 - úcta ke každému povolání a význam pro život
 - opatrnost při styku s nedobrymi lidmi

PRÁCE S KNIHOU aneb i pohádku si přečtu rád

- Země umění

- Můj přítel – kniha
- práce s knihou
 - má nejoblíbenější kniha na dobrou noc
 - návrh obalu na knihu

- využití prací k výzdobě oddělení a chodby
- přísloví a pranostiky
- pohádkaření – poslech pohádky s hudbou
- ilustrace k četbě
- dětské časopisy, knihy a filmy

VYPRÁVÍM A ZPÍVÁM RÁD aneb i já mám rád vtipnou kaši

- Země zpěvu, hudby, recitace

Hudba	- relaxace při vážné hudbě - písničky pro malé dětičky - sladění pohybu s rytmem hudby - různé druhy hudby
Citové zážitky	- můj byt - můj hrad - chováme zvířátko
Rýmování	- dětské básničky - veselé recitování - recitační soutěž - vtipkování

EKOLOGIE aneb to je teda věda, auto je i pro medvěda

- Země zamyšlení

Chráníme své životní prostředí	- seznamujeme se s enviromentální výchovou - třídění odpadů - druhy energie - přírodní živly - vliv člověka na životní prostředí - pečujeme o své okolí - sběr odpadků – ať nikdo neví, že jsem tu byl
Voda	- vodní zdroje - voda není pouze v moři - koloběh vody - zvířátka a příroda - ovzduší a jeho význam pro život

5. Autoevaluace školní družiny

5.1. Hodnocení individuálních výsledků žáků

Autoevaluace školní družiny slouží k poskytování nezbytné zpětné vazby o tom, jak se školní družině daří naplňovat stanovené výchovné a vzdělávací záměry. Výstupy jsou současně i hodnocením kvality školní družiny.

Toto hodnocení probíhá nejčastěji formou diskusí se žáky, co je nejvíce zaujalo, co nového se naučili, co se jim povedlo, co ne a proč. Po této diskusi se vyhodnocují závěry pro další činnosti.

Další formou hodnocení jsou rozhovory vychovatelek se žáky v jednotlivých odděleních, diskuse na poradách.

5.2. Hodnocení pedagogů

Kritériem hodnocení pedagogů je kvalita výchovně vzdělávací práce, kvalita vedení pedagogické dokumentace, sebevzdělávání vychovatelek, spolupráce s rodiči a veřejností.

Hodnocení pedagogů probíhá formou diskusí na metodických sdruženích školní družiny a formou hospitací.

6. Obsah

1. Identifikační údaje	1
2. Charakteristika školní družiny	2
2.1. Popis materiálních podmínek	2
2.2. Popis personálních podmínek	2
2.3. Popis ekonomických podmínek	3
2.4. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	3
2.5. Podmínky přijímání žáků a podmínky ukončování vzdělávání	3
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu školní družiny	4
3.1. Cíle vzdělávání	4
3.2. Formy vzdělávání	5
3.3. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.....	6
3.4. Délka a časový plán vzdělávání	6
4. Obsah vzdělávání.....	6
5. Autoevaluace školní družiny	9
6. Obsah.....	11